

ปัจจัยและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง ในสถาบันอาชีวศึกษา กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา

Factors and Alcohol Drinking Behaviors of Female Adolescent Students in Vocational Schools: Case Study Songkhla Province

อังสุมาลิน จันทรมณี^{1*}, สุกัญญา โลจนาภิวัฒน์², และ จุฑารัตน์ สติรปัญญา³
Angsumalin Chantaramanee^{1*}, Sugunya Lojanapiwat² and Chutarat Sathirpanya³

^{1,2}สาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

^{1,2}Department of Health System Management, Prince of Songkla University

³ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

³Department of Community medicine, Faculty of Medicine, Prince of Songkla University

*ติดต่อผู้เขียน earng_sk2@hotmail.com

ส่งบทความ 6 มิถุนายน 2559 | แก้ไข 14 กรกฎาคม 2559 | ตอรับ 14 กรกฎาคม 2559 | เผยแพร่ 17 กรกฎาคม 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross Sectional Descriptive Study) เพื่อศึกษาปัจจัยและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิงในสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ นักศึกษาหญิงที่กำลังศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา จำนวน 1,310 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ นักศึกษาหญิงที่กำลังศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษา จังหวัดสงขลา ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 894 คน เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสอบถาม มีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิงในสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า โดยภาพรวมในกลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=0.63$, S.D.=0.14) และกลุ่มที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=0.69$, S.D.=0.14) เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยหลัก พบว่า กลุ่มดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีปัจจัยภายในตัวบุคคลอยู่ในระดับมาก (กลุ่มดื่ม $\bar{X}=0.68$, S.D.=0.21 และกลุ่มไม่ดื่ม $\bar{X}=0.77$, S.D.=0.21) ปัจจัยจากบริบททางสังคม อยู่ในระดับปานกลาง (กลุ่มดื่ม $\bar{X}=0.57$, S.D.=0.19 และ กลุ่มไม่ดื่ม $\bar{X}=0.64$, S.D.=0.20) และปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง (กลุ่มดื่ม $\bar{X}=0.63$, S.D.=0.15 และ กลุ่มไม่ดื่ม $\bar{X}=0.66$, S.D.=0.16) ปัจจัยรายด้าน พบว่า ทั้งกลุ่มดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลางและมาก ปัจจัยรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและมาก ยกเว้นข้อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิงแสดงถึงความอ่อนแอและมีปัญหาที่พบว่า กลุ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับน้อย และข้อกฎหมายห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กและเยาวชนอยู่ในระดับน้อยทั้งในกลุ่มดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สำหรับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง พบว่า กลุ่มตัวอย่างเริ่มดื่มเมื่ออายุ 15 ปี ร้อยละ 31.32, อายุ 16 ร้อยละ 18.57 และอายุ 17 ปี ร้อยละ 17.00 อายุเฉลี่ยเมื่อเริ่มดื่มคือ 15.53 ปี (S.D.=1.87) สาเหตุที่ดื่มครั้งแรกคือ อยากรอง ร้อยละ 65.10 ความถี่ของการดื่ม น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 71.36 ปริมาณการดื่ม 1 หน่วย ร้อยละ 49.55 และ 2 หน่วย ร้อยละ 22.48 ปริมาณการดื่มเฉลี่ย 2.37 ($\bar{X}=2.37$, S.D.=2.37) ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มมากที่สุดคือ เบียร์ ร้อยละ 56.38 และน้ำผลไม้ผสมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 48.99 แหล่งที่ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ ร้านสะดวกซื้อ ร้อยละ 57.61 และร้านขายของชำ ร้อยละ 53.24 ช่วงเวลาที่ดื่ม 18.01-24.00 น. ร้อยละ 84.79 โอกาสในการดื่มคือ ในงานเลี้ยงสังสรรค์ ร้อยละ 70.92 งานวันเกิด ร้อยละ 57.16 และเทศกาลปีใหม่ ร้อยละ 52.46 สถานที่ดื่มคือ บ้านพักของตนเอง ร้อยละ 49.45 และบ้านพักของญาติ/เพื่อน ร้อยละ 40.38 บุคคลที่ร่วมดื่มคือ เพื่อน ร้อยละ 84.00 คำสำคัญ: ปัจจัยพฤติกรรม, เครื่องดื่มแอลกอฮอล์, วัยรุ่นหญิง

Abstract

The objective of this cross sectional descriptive study was to explore factors and alcohol drinking behaviors among female adolescents in vocational schools in Songkhla Province. The subjects of 894 female vocational students were

selected from all population units of female vocational students in Songkhla Province. The data were collected using a questionnaire tested for its content validity by three experts with the content validity indexes in the range 0.67-1.00 and the reliability value was 0.89. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results of the study revealed that the overall factor value of alcohol drinking among female adolescents in vocational schools in Songkhla Province was at a moderate level (\bar{X} =0.63, S.D.=0.14) and that of the non-drinking group was a very high level (\bar{X} =0.69, S.D.=0.14). When considered each of the main factors, it was found that the personal internal factor of the drinking and non-drinking groups was at high levels (drinking groups \bar{X} =0.68, S.D.=0.21 and non-drinking groups \bar{X} =0.77, S.D.=0.21); the social context factor was at a moderate level (drinking groups \bar{X} =0.57, S.D.=0.19 and non-drinking groups \bar{X} =0.64, S.D.=0.20) and cultural environment factor was at a moderate level (drinking groups \bar{X} =0.63, S.D.=0.15 and non-drinking groups \bar{X} =0.66, S.D.=0.16). For each aspect of the main factors, it was found that the drinking and the non-drinking groups were at moderate, and high levels. For each item of the factors, it was found that most of them were at the moderate, and high levels, except two items that were found to be at a low level among the drinking and the non-drinking groups which were alcohol drinking among female adolescents showing weakness and problems, and the law prohibiting sale of alcoholic drinks to children and youths.

For alcohol drinking behaviors among female adolescents, it was found that most of the subjects began drinking at the ages 15, 16, and 17, and at 31.32, 18.57, and 17.00 percent, respectively. The average age of first drinking was 15.53 years (S.D.=1.87); the reason for the first drinking was wanting to try alcohol (65.10 percent); the frequency of drinking less than once a month was 71.36 percent; the amount of 1 unit, and 2 units of drinking were 49.55 and 22.48 percent, respectively. The sources of alcoholic beverages were convenience stores and grocery stores at 57.61 and 53.24 percent, respectively. The drinking time for 84.79 percent of the subjects was between 18.01–24.00 hours. The drinking occasions were get-togethers, birthday parties and New Year Parties at 70.92, 57.16 and 52.46 percent, respectively. The drinking places were their own homes, relative's or friend's homes at 49.45 and 40.38 percent, respectively. The persons 84.00 percent of the subjects drank with were friends.

Keywords: behavioral factors, alcohol, female adolescences

■ บทนำ

จากผลการศึกษาขององค์การอนามัยโลก พบว่า คนไทยมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงเป็นอันดับ 5 ของโลก และสูงเป็นอันดับ 1 ของเอเชีย (World Health Organization [WHO], 2001) จากการสำรวจพฤติกรรมการบริโภคสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปี 2550 พบว่า ความชุกของผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี มีจำนวนผู้ดื่มแอลกอฮอล์สูงถึงร้อยละ 12.9 เมื่อเปรียบเทียบกับในช่วงปี 2539-2550 ในกลุ่มดังกล่าว พบว่า สัดส่วนของนักดื่มประจำเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 70 จากร้อยละ 4.7 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 8.0 ซึ่งหากไม่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึงแอลกอฮอล์ที่ดีเพียงพอในกลุ่มของวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี จำนวนนักดื่มประจำอาจเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 67 หรือเท่ากับ 2 ใน 3 ของประชากรวัยนี้ทั้งหมดในระยะเวลา 40 ปี (บัณฑิต ศรีไพศาล, จุฑาภรณ์ แก้วมุงคุณ, และ กมลลา วัฒนพร, 2553) และเมื่อเปรียบเทียบอัตราการดื่มจำแนกตามเพศในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา พบว่า เพศชายมีอัตราการดื่มลดลง ร้อยละ 4.5 หรือคิดเป็นอัตราการดื่มลดลงเฉลี่ยร้อยละ 0.45 ต่อปี แต่ในเพศหญิงกลับมีอัตราการดื่ม

เพิ่มสูงขึ้น ถึงร้อยละ 11.2 หรือคิดเป็นอัตราการดื่มเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.1 ต่อปี (ทักษพล ธรรมรังสี, 2556) โดยเฉพาะในเพศหญิงเป็นกลุ่มที่น่าเป็นห่วงมากที่สุด โดยในช่วงปี 2539-2546 พบอัตราการดื่มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเกือบ 6 เท่า ในระยะเวลาเพียง 7 ปี คือ จากร้อยละ 1.0 ในปี 2539 และมีการดื่มเพิ่มสูงขึ้น เป็นร้อยละ 5.6 ในปี 2546 (บัณฑิต ศรีไพศาล, 2550)

ผลกระทบต่อสุขภาพจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า เพศหญิงได้รับผลกระทบรุนแรงกว่าเพศชาย กล่าวคือ เพศหญิงจะมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดที่สูงกว่าเพศชายแม้ว่าจะดื่มในปริมาณที่เท่ากัน นักดื่มเพศหญิงที่มีรูปแบบการดื่มหนักมีอัตราการเสียชีวิตสูงกว่าในเพศชายถึง 4 เท่า และเสียชีวิตจากโรคตับแข็งสูงกว่าเพศชายถึง 2 เท่า (Nolen-Hoeksema S, 2004) นอกจากจะส่งผลเสียต่อสุขภาพที่มีความรุนแรงมากกว่าในเพศชายดังได้กล่าวมาแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อสังคม และมีความเสี่ยงด้านพัฒนาการทางสมอง การเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การทะเลาะวิวาท การเกิดอุบัติเหตุ

การได้รับบาดเจ็บ และอาจร้ายแรงถึงแก่ชีวิตในที่สุด ซึ่งเป็น การยากที่จะประเมินค่าผลกระทบดังกล่าวเป็นตัวเงินได้ (นงนุช ใจชื่น และ ทักษพล ธรรมรังสี, 2555)

จากอัตราการดื่มที่เพิ่มขึ้นของกลุ่มวัยรุ่นหญิงซึ่งนับว่าเป็น ตัวเลขที่น่าวิตกเป็นอย่างยิ่ง เพราะไม่เพียงแต่สะท้อนให้เห็นถึง ขนาดผลกระทบทางด้านสาธารณสุขและสังคมที่จะเพิ่มสูงขึ้น เป็นเงาตามตัวแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างของมาตรการ ควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่นหญิง และ แม้ว่าจะมีมาตรการทางกฎหมายที่มีการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลอายุต่ำกว่า 20 ปี อยู่แล้วก็ตาม ก็ยังไม่ สามารถที่จะทำให้แนวโน้มของอัตราการดื่มในกลุ่มนี้ลดลงได้ ดังนั้นการจะมีมาตรการที่จะลดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่เหมาะสมได้นั้น จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาปัจจัยและพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง เพื่อใช้เป็นข้อมูล พื้นฐานที่จะนำไปสู่การกำหนดมาตรการที่จะลดการเข้าถึง เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

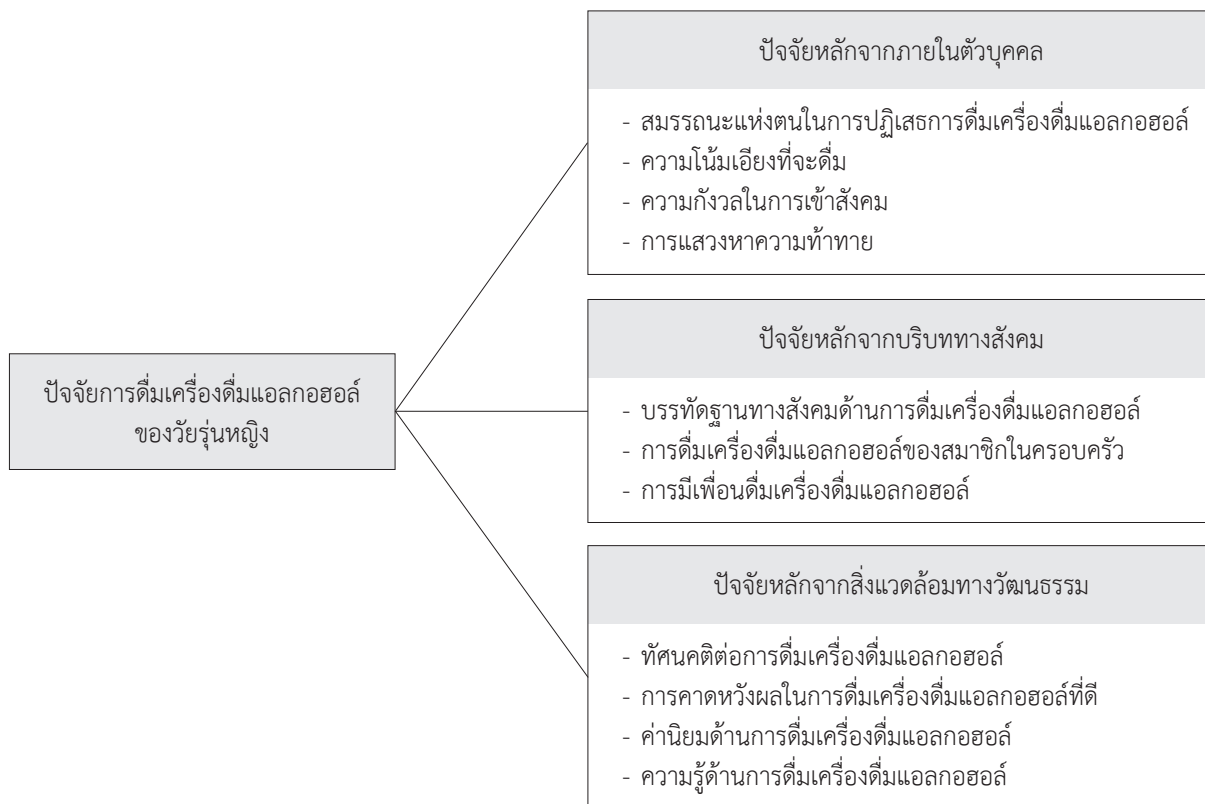
■ วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ วัยรุ่นหญิงในสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ วัยรุ่นหญิงในสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา

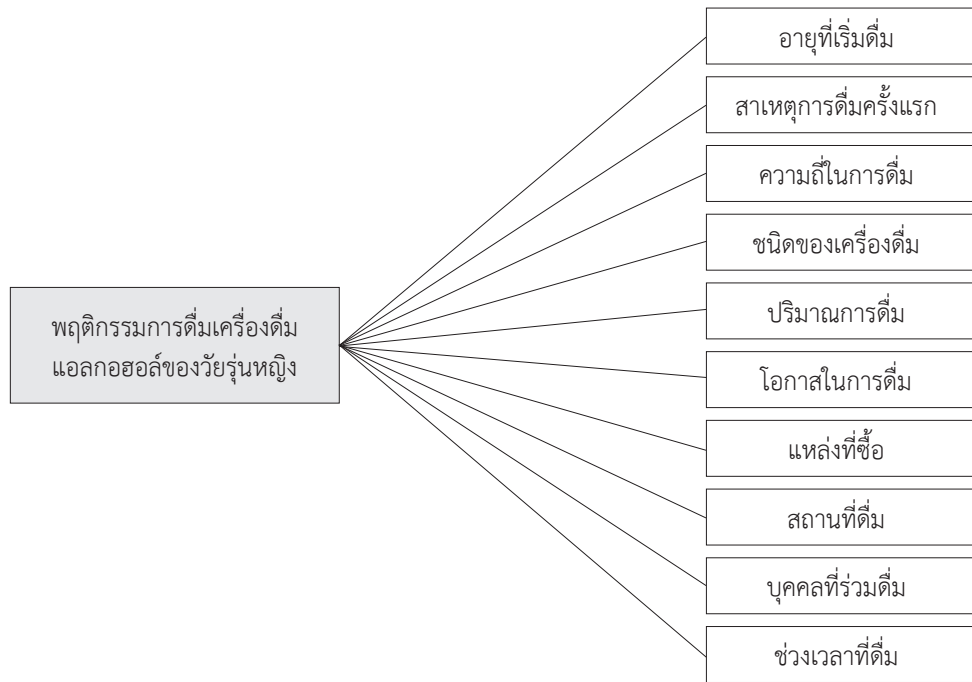
■ คำถามการวิจัย

1. ปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง ในสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา มีปัจจัยใดบ้าง และอยู่ใน ระดับใด
2. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง ในสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุที่เริ่มดื่ม สาเหตุการดื่มครั้งแรก ความถี่ในการดื่ม ชนิดของเครื่องดื่ม ปริมาณการดื่ม โอกาสในการดื่ม แหล่งที่ซื้อ สถานที่ดื่ม บุคคล ที่ร่วมดื่ม ช่วงเวลาที่ดื่ม มีจำนวน และร้อยละเท่าใด

■ กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง

แผนภูมิที่ 2 กรอบแนวคิดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง

การวิจัยนี้ใช้กรอบแนวคิด 2 แนวคิด คือ ปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง ซึ่งมีรายละเอียดเนื้อหา ดังนี้

1. ปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีไตรออดิก (Triadic) โดยแบ่งปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็น 3 ปัจจัยหลัก ดังต่อไปนี้

1.1 ปัจจัยหลักจากภายในตัวบุคคล มีจำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่ สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความโน้มเอียงที่จะดื่ม ความกังวลในการเข้าสังคม และการแสวงหาความท้าทาย

1.2 ปัจจัยหลักจากบริบททางสังคม มีจำนวน 3 ปัจจัย ได้แก่ บรรทัดฐานทางสังคมด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว และการมีเพื่อนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.3 ปัจจัยหลักจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม มีจำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่ ทศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคาดหวังผลในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดี ค่านิยมด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความรู้ด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2. จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย อายุที่เริ่มดื่ม สาเหตุการดื่มครั้งแรก ความถี่ในการดื่ม ชนิดของเครื่องดื่ม ปริมาณการดื่ม โอกาสในการดื่ม แหล่งที่ซื้อ สถานที่ดื่ม

บุคคลที่ร่วมดื่ม และช่วงเวลาการดื่ม

การทบทวนวรรณกรรม

1. ทฤษฎีไตรออดิก (The Theory of Triadic Influence :TTI)

ทฤษฎีไตรออดิกเป็นทฤษฎีที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่ออธิบายที่สัมพันธ์กับสุขภาพของวัยรุ่นจากบริบทการใช้สารเสพติด โดยการบูรณาการปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมหลายทฤษฎีเข้าด้วยกัน เพื่อเป็นหลักในการอธิบายพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับสุขภาพของวัยรุ่น ซึ่งการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมใดๆ เกิดจากนำข้อสันนิษฐานจากหลายทฤษฎีซึ่งแบ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ปัจจัยภายในตัวบุคคล (intra-personal influence factors) ปัจจัยจากบริบททางสังคม (social context influence factors) และปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม (cultural environment influence factors) ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ด้านมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยจำแนกตามปัจจัยทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ปัจจัยภายในตัวบุคคล เป็นปัจจัยเกี่ยวข้องกับพันธุกรรมและบุคลิกภาพส่วนบุคคล ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความโน้มเอียงที่จะดื่ม ความกังวลในการเข้าสังคม และการแสวงหาความท้าทาย 2) ปัจจัยจากบริบททางสังคม เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นแบบอย่างในขณะที่เป็นวัยรุ่น

ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและส่งผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นที่แตกต่างกัน และยังเป็นแรงจูงใจให้วัยรุ่นเกิดพฤติกรรมเสี่ยงประกอบด้วย 3 ด้าน คือ บรรทัดฐานทางสังคมด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การมีเพื่อนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว 3) ปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมซึ่งมีผลต่อทัศนคติ มีผลต่อความรู้สึกนึกคิดหรือการให้คุณค่าสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่สำคัญของบุคคล ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคาดหวังผลในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดี ค่านิยมด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และความรู้ด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Flay, Snyder, & Petraitis, 2009; อัญชลี เหมชะญาติ, 2553; อุทัยทิพย์ จันทรเพ็ญ, 2554)

2. พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น
ทักษพล ธรรมรังสี และสุรศักดิ์ ไชยสงค์ (2549) กล่าวว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3 ด้านคือ ปริมาณการดื่ม รูปแบบการดื่ม (drinking pattern) และปริมาณผู้ดื่มในสังคม ซึ่งรูปแบบการดื่มประกอบไปด้วย ประเภทเครื่องดื่ม ความถี่ สถานที่ และบริบทในการบริโภค โดยลักษณะการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นแตกต่างกันระหว่างประชากรกลุ่มย่อยต่างๆ ในสังคมโดยเฉพาะในสังคมที่ไม่ได้มีวัฒนธรรมการดื่มเป็นประจำ นอกจากนี้ประพัตร์ เนรมิตพิทักษ์กุล และ ทักษพล ธรรมรังสี (2553) กล่าวถึงรูปแบบการดื่ม คือ ประเภทของเครื่องดื่ม สถานที่ และบริบทของการดื่มในแต่ละพื้นที่หรือสถานการณ์ คนที่ดื่มด้วยช่วงเวลาที่ย่อม ระยะเวลาที่ดื่ม สิ่งที่ย้อมด้วย สถานที่ซื้อ ค่าใช้จ่าย พฤติกรรมเสี่ยงอื่นๆ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยทั่วไปจะมีความแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มผู้ดื่ม ส่วนการศึกษาของพงษ์เดช สารการ (2552) ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย ความถี่ในการดื่มต่อสัปดาห์ ปริมาณในการดื่ม สถานที่ดื่ม สาเหตุของการดื่ม สมาชิกที่ร่วมดื่ม การสูบบุหรี่ขณะดื่ม ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดื่ม ช่วงเวลาที่ดื่ม ผลของการดื่ม สำหรับการศึกษาของ มนตรา พงษ์นิล และ ประไพพิศ โอฬารวัฒน์ (2552) เรื่องแบบแผนการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชีวิตประจำวันของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา: กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา ซึ่งศึกษาใน 8 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ ชนิดของแอลกอฮอล์ที่ดื่ม ช่วงเวลาของการศึกษา สถานะทางการเงิน บรรยากาศและสถานที่ดื่ม จำนวนผู้ร่วมดื่ม ลักษณะและอาการของการดื่ม ความถี่ในการดื่ม ช่วงวัน/เวลา/เทศกาลในการดื่ม และการศึกษาของ เทวรัตน์ ชันเดช (2553) เรื่องการศึกษาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ตอนปลายในหมู่บ้านชมบทแห่งหนึ่ง จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ศึกษาในประเด็นพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครอบคลุมประเด็น ดังนี้ ประสพการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน 1 เดือนที่ผ่านมา การดื่มในปัจจุบันและการดื่มตามเทศกาล เหตุผลในการดื่ม ปริมาณของการดื่ม ความถี่ของการดื่ม ชนิดเครื่องดื่ม การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สถานที่ดื่ม สาเหตุของการดื่ม

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประกอบไปด้วย อายุที่เริ่มดื่ม สาเหตุการดื่มครั้งแรก ความถี่ในการดื่ม ชนิดของเครื่องดื่ม ปริมาณการดื่ม โอกาสในการดื่ม แหล่งที่ซื้อ สถานที่ดื่ม บุคคลที่ร่วมดื่ม และช่วงเวลาที่ย้อม

■ วิธิตำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาหญิงทั้งหมดที่กำลังศึกษาในระดับชั้นอาชีวศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ ในจังหวัดสงขลา ที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา จำนวน 3 แห่ง ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 1,310 คน ดังนี้

- 1) วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ จำนวน 267 คน
- 2) วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา จำนวน 176 คน
- 3) วิทยาลัยการอาชีพหลวงประจักษ์ราชานุรักษ์ จำนวน

867 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ นักศึกษาหญิงที่กำลังศึกษาในระดับชั้นอาชีวศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษา ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ในจังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี ทั้งหมด จำนวน 1,310 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ นักศึกษาหญิงที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และกำลังศึกษาในระดับชั้นอาชีวศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษา ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ในจังหวัดสงขลา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี และมีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 894 คน ดังนี้

- 1) วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ จำนวน 163 คน
- 2) วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา จำนวน 146 คน
- 3) วิทยาลัยการอาชีพหลวงประจักษ์ราชานุรักษ์ จำนวน

585 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามส่วนนี้ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ศาสนา ผลการเรียนเฉลี่ย ที่พัก บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย รายได้ และสถานภาพของบิดา-มารดา โดยมีลักษณะให้เลือกตอบ และเติมข้อมูลในช่องว่าง ตอนที่ 2 ปัจจัยการดื่มเครื่องแอลกอฮอล์ แบบสอบถามส่วนนี้ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 42 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ ใช่และไม่ใช่ โดยมีเกณฑ์ให้คะแนน ข้อที่มี ปัจจัยเชิงบวก ตอบใช่ให้ 1 คะแนน ตอบไม่ใช่ ให้ 0 คะแนน ข้อที่มีปัจจัยเชิงลบ ตอบใช่ให้ 0 คะแนน ตอบไม่ใช่ ให้ 1 คะแนน มีเกณฑ์การแปลคะแนนโดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.67-1.00 หมายถึง ส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.34-0.66 หมายถึง ส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.00-0.33 หมายถึง ส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับน้อย ตอนที่ 3 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แบบสอบถามส่วนนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ อายุที่เริ่มดื่ม สาเหตุการดื่มครั้งแรก ความถี่ในการดื่ม ชนิดของเครื่องดื่ม ปริมาณการดื่ม โอกาสในการดื่ม แหล่งที่ซื้อ สถานที่ดื่ม บุคคลที่ร่วมดื่ม และช่วงเวลาที่ดีม เป็นคำถามให้เลือกตอบและเติมข้อมูลในช่องว่าง

การหาคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย 1) การตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ (content validity) นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 แล้วนำผลการตรวจสอบมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ 2) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาในวิทยาลัยการอาชีพสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 30 คน และตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขออนุมัติหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถาบันการจัดการระบบสุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ นำหนังสือจากสถาบันการจัดการระบบสุขภาพ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยแต่ละสถาบัน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา การพิทักษ์

สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง การตอบแบบสอบถามให้แก่รองผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพหลวงประธานราษฎร์นิกร อาจารย์หัวหน้ากลุ่มงานวิจัยวิทยาลัยอาชีวศึกษา และอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ ผู้วิจัยได้มอบแบบสอบถามงานวิจัยให้ และนัดหมายการรับแบบสอบถามคืนภายใน 2 สัปดาห์ หลังจากนั้นรองผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพหลวงประธานราษฎร์นิกร ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง การตอบแบบสอบถามให้แก่อาจารย์ประจำชั้นปี สำหรับหัวหน้ากลุ่มงานวิจัยวิทยาลัยอาชีวศึกษา และอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง การตอบแบบสอบถามให้แก่ตัวแทนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และมอบแบบสอบถามงานวิจัยให้ จากนั้นอาจารย์ประจำชั้นปีวิทยาลัยการอาชีพหลวงประธานราษฎร์นิกร ตัวแทนนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา และอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างและการตอบแบบสอบถามให้แก่นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2557 หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่จัดเก็บได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำโครงร่างเสนอต่อคณะกรรมการจริยธรรมด้านการวิจัยทางสังคมและการวิจัยเชิงทดลองในมนุษย์ ของสถาบันการจัดการระบบสุขภาพภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมด้านการวิจัยทางสังคมและการวิจัยเชิงทดลองในมนุษย์แล้ว โดยผู้ที่เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ต้องเข้าร่วมด้วยความสมัครใจและสามารถถอนตัวเมื่อใดก็ได้โดยไม่เสียสิทธิ์ใดๆทั้งสิ้น จะไม่ระบุชื่อ/ข้อมูลส่วนตัวลงในแบบสอบถาม การตอบแบบสอบถามและข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บเป็นความลับและจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

■ ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิงในสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา สรุปผล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง จำนวน 1,310 คน ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่าง อายุ 16 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.76 อายุ 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.40 และ อายุ 18 ปี ร้อยละ 19.62 โดยอายุเฉลี่ย คือ 17.09 ปี (S.D.=1.18) อยู่ในชั้น ปวช. 1 คิดเป็นร้อยละ 34.35 และ ปวช. 2 คิดเป็นร้อยละ 30.61 นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 91.30 ผลการเรียนเฉลี่ยของปีที่ผ่านมาอยู่ระหว่าง 3.00-3.49 คิดเป็นร้อยละ 35.57 และระหว่าง 2.50-2.99 คิดเป็นร้อยละ 28.63 ตามลำดับ อาศัยอยู่บ้านตนเอง คิดเป็นร้อยละ 60.69 อาศัยอยู่กับอยู่กับพ่อแม่ คิดเป็นร้อยละ 59.39 รายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 69.08 ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 894 คน คิดเป็นร้อยละ 68.24

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นหญิงที่ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง จำนวน 894 คน ส่วนใหญ่มีอายุ 17 ปี ร้อยละ 28.52 อายุ 16 ปี ร้อยละ 27.52 และอายุ 18 ปี ร้อยละ 20.13 อายุเฉลี่ย เท่ากับ 17.14 ปี (S.D.=1.19) ศึกษาอยู่ในชั้น ปวช. 2 คิดเป็นร้อยละ 32.33 และ ปวช. 1 คิดเป็นร้อยละ 31.32 นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 92.62 มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.00-3.49 คิดเป็นร้อยละ 36.02 และระหว่าง 2.50-2.99 คิดเป็นร้อยละ 28.41 อาศัยอยู่บ้านตนเอง คิดเป็นร้อยละ 59.06 อาศัยอยู่กับอยู่กับพ่อแม่ คิดเป็นร้อยละ 57.61 มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 70.00

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิงในสถาบันอาชีวศึกษา สรุปผล ดังนี้

2.1 โดยภาพรวมและรายปัจจัยหลัก

ตารางที่ 1 ระดับการส่งผลของปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง โดยภาพรวมและรายปัจจัยหลัก จำแนกตามการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง	ดื่ม (n=894)			ไม่ดื่ม (n=416)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
- ปัจจัยภายในตัวบุคคล	0.68	0.21	มาก	0.77	0.21	มาก
- ปัจจัยจากบริบททางสังคม	0.57	0.19	ปานกลาง	0.64	0.20	ปานกลาง
- ปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม	0.63	0.15	ปานกลาง	0.66	0.16	ปานกลาง
รวม	0.63	0.14	ปานกลาง	0.69	0.14	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า วัยรุ่นหญิงในสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา มีปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยภาพรวมในกลุ่มที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยหลัก พบว่า ในกลุ่มดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่แตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน โดย ปัจจัยภายในตัวบุคคลอยู่ในระดับมาก สำหรับปัจจัยจากบริบททางสังคมและปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ปัจจัยรายด้าน

ตารางที่ 2 ระดับการส่งผลของปัจจัยรายด้านของปัจจัยหลักจากภายในตัวบุคคลต่อการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง จำแนกตามการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์

ปัจจัยหลักจากภายในตัวบุคคล	ตีพิมพ์ (n=894)			ไม่ตีพิมพ์ (n=416)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
- ด้านสมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์	0.82	0.27	มาก	0.86	0.24	มาก
- ด้านความโน้มเอียงที่จะตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์	0.52	0.90	ปานกลาง	0.69	0.34	มาก
- ด้านความกังวลในการเข้าสังคม	0.71	0.48	มาก	0.79	0.27	มาก
- ด้านการแสวงหาความท้าทาย	0.67	0.31	มาก	0.75	0.30	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยหลักจากภายในตัวบุคคลของวัยรุ่นหญิงในสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลามีปัจจัยการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์รายด้าน ทั้งกลุ่มที่ตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ไม่แตกต่างกัน จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านสมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ด้านความกังวลในการเข้าสังคม และด้านการแสวงหาความท้าทายอยู่ในระดับมาก

มีปัจจัยการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์รายด้านในกลุ่มที่ตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ แตกต่างกัน จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านความโน้มเอียงที่จะตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ โดยกลุ่มที่ตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มที่ไม่ตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 ระดับการส่งผลของปัจจัยรายด้านของปัจจัยหลักจากบริบททางสังคมต่อการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง จำแนกตามการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์

ปัจจัยหลักจากบริบททางสังคม	ตีพิมพ์ (n=894)			ไม่ตีพิมพ์ (n=416)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
- ด้านบรรทัดฐานทางสังคมด้านการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์	0.47	0.33	ปานกลาง	0.56	0.34	ปานกลาง
- ด้านการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว	0.59	0.32	ปานกลาง	0.69	0.31	มาก
- ด้านการมีเพื่อนตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์	0.66	0.25	ปานกลาง	0.68	0.25	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยหลักจากบริบททางสังคมของวัยรุ่นหญิงในสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลามีปัจจัยการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์รายด้าน ทั้งกลุ่มที่ตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ไม่แตกต่างกัน จำนวน 1 ด้าน คือ บรรทัดฐานทางสังคมด้านการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง

มีปัจจัยการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์รายด้านในกลุ่มที่ตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ แตกต่างกัน จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว และด้านการมีเพื่อนตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ โดยกลุ่มที่ตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มที่ไม่ตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4 ระดับการส่งผลของปัจจัยรายด้านของปัจจัยหลักจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง จำแนกตามการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ปัจจัยหลักจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม	ดื่ม (n=894)			ไม่ดื่ม (n=416)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
- ด้านทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	0.61	0.17	ปานกลาง	0.65	0.18	ปานกลาง
- ด้านการคาดหวังผลในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทางที่ดี	0.60	0.36	ปานกลาง	0.63	0.35	ปานกลาง
- ด้านค่านิยมด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	0.62	0.26	ปานกลาง	0.69	0.25	มาก
- ด้านความรู้ด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	0.70	0.18	มาก	0.69	0.19	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยหลักจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมของวัยรุ่นหญิงในสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา มีปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รายด้าน ทั้งกลุ่มที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่แตกต่างกัน จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านการคาดหวังผลในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทางที่ดี อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับความรู้ด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับมาก

มีปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รายด้านในกลุ่มที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แตกต่างกัน จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านค่านิยมด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยกลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับมาก

2.3 ปัจจัยรายข้อ

วัยรุ่นหญิงในสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา ทั้งกลุ่มที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีปัจจัยรายข้ออยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 ข้อ คือ กฎหมายห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กและเยาวชน

3. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิงในสถาบันอาชีวศึกษา สรุปผลดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เริ่มดื่มเมื่ออายุ 15, 16 และ 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.32, 18.57 และ 17.00 ตามลำดับ เริ่มดื่มอายุเฉลี่ย 15.53 ปี (S.D.=1.87) สาเหตุที่ดื่มครั้งแรก คือ อยากรอง ร้อยละ 65.10 ความถี่ของการดื่ม น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 71.36 ปริมาณการดื่ม 1 และ 2 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 49.55 และ 22.48 ตามลำดับ ปริมาณการดื่มเฉลี่ย 2.37 (S.D.=2.37) ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มมากที่สุด คือ เบียร์และน้ำผลไม้ผสมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 56.38 และ 48.99 ตามลำดับ แหล่งที่ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ

ร้านสะดวกซื้อและร้านขายของชำ คิดเป็นร้อยละ 57.61 และ 53.24 ตามลำดับ ช่วงเวลาที่ดื่ม 18.01-24.00 น. ร้อยละ 84.79 โอกาสในการดื่ม คือ ในงานเลี้ยงสังสรรค์ งานวันเกิด และเทศกาลปีใหม่ คิดเป็นร้อยละ 70.92 รองลงมา ร้อยละ 57.16 และ 52.46 ตามลำดับ สถานที่ดื่ม คือ บ้านพักของตนเอง และบ้านพักของญาติ/เพื่อนคิดเป็นร้อยละ 49.45 และ 40.38 ตามลำดับ บุคคลที่ร่วมดื่ม คือ เพื่อน ร้อยละ 84.00

■ อภิปรายผล

1. ปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง

1.1 โดยภาพรวมและรายปัจจัยหลัก

วัยรุ่นหญิงในสถาบันอาชีวศึกษาจังหวัดสงขลา มีปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยภาพรวม ในกลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันเล็กน้อย (\bar{X} =0.63 และ \bar{X} =0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยหลัก พบว่า กลุ่มดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีปัจจัยภายในตัวบุคคลอยู่ในระดับมาก ปัจจัยจากบริบททางสังคม และปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่า ปัจจัยหลักทั้ง 3 ปัจจัย ส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง แต่ปัจจัยภายในตัวบุคคลส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าปัจจัยจากบริบททางสังคม และปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยในตัวบุคคลมีความสำคัญทั้งนี้เกิดจากพัฒนาการของวัยรุ่นที่พบว่า อิทธิพลของพันธุกรรมสิ่งแวดล้อมที่มีความเชื่อมโยงกันใน 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญา เช่น ความสูง น้ำหนัก ฮอรโมน ความต้องการค้นหาตนเอง การต้องการการยอมรับนับถือจากเพื่อน การรู้จักใช้ความคิด พิจารณาเหตุผลต่างๆ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงและความต้องการ

ดังกล่าวทำให้เกิดความยากลำบากในการปรับตัว และนำไปสู่การใช้สารเสพติด เช่น การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ (พงษ์ศักดิ์ อ้นมอย, 2553; Newman and Newman, 1991) และปัจจัยจากบริบททางสังคมและปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมส่งผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับปานกลาง ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า จากสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ผู้หญิงที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปัจจุบันได้รับการยอมรับมากกว่าในอดีต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเชมณัฐ สินสายอ (2548) ซึ่งพบว่า การควบคุมทางสังคม เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในผู้หญิงนั้นถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา สภาพสังคมในปัจจุบันมีการยอมรับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้หญิงมากกว่าเมื่อก่อนตามการเปลี่ยนแปลงไปของสังคม

1.2 ปัจจัยรายด้าน

1) ปัจจัยหลักจากภายในตัวบุคคล พบว่า ด้านสมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านความกังวลในการเข้าสังคม และด้านการแสวงหาความท้าทาย ทั้งกลุ่มที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับมาก การที่สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้หญิงสามารถอธิบายได้ว่า การที่วัยรุ่นหญิงจะสามารถปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้นั้น ขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่น ความมั่นใจ ในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตนเอง ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของแบนดูรา (Bandura, 1986) ที่เชื่อว่า การที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดจะกระทำพฤติกรรมใดๆ นั้นขึ้นอยู่กับความคาดหวังของบุคคลนั้นต่อผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น และการรับรู้สมรรถนะของบุคคลนั่นเอง สอดคล้องกับการศึกษาของกมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล (2542) ที่พบว่า วัยรุ่นหญิงที่มีความมั่นใจ เชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการเผชิญสิ่งต่างๆ บุคคลที่มีความมั่นใจ ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ก็จะทำให้บุคคลนั้นสามารถปรับตัว และเลือกกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสม ในส่วนของด้านความกังวลในการเข้าสังคมและด้านการแสวงหาความท้าทาย ที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้หญิง สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในช่วงวัยรุ่น การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญา ที่เกิดขึ้นในช่วงระหว่างวัยเด็กสู่วัยรุ่นนั้น บางคนอาจจะไม่ได้เตรียมตัวสำหรับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายที่เกิดขึ้น ก่อให้เกิดความวิตกกังวลและพัฒนาการด้านจิตใจของช่วงวัยนี้ มีความเป็นตัวของตัวเองต้องการคิดด้วยตัวเอง ต้องการค้นหาตัวเอง อาจนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Newman และ Newman (1991) ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลง

จากความเป็นเด็กสู่วัยรุ่นตอนต้นเป็นจุดเริ่มต้นของการเจริญเติบโตเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดฮอร์โมนที่พร้อมจะสืบพันธุ์และมีแรงขับทางเพศเพิ่มขึ้น วัยรุ่นบางคนอาจจะไม่ได้เตรียมตัวสำหรับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดความวิตกกังวลในบางครั้งและนำไปสู่ปัญหาต่างๆ ได้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ พงษ์ศักดิ์ อ้นมอย (2553) ซึ่งกล่าวถึงพัฒนาการด้านจิตใจของวัยรุ่นไว้ว่า มีความเป็นตัวของตัวเองต้องการคิดด้วยตัวเองไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ต้องการค้นหาตัวเอง สำหรับด้านความโน้มเอียงที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า กลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง กลุ่มที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มวัยรุ่นหญิงใช้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อลดความกังวลในการเข้าสังคม และทำให้เกิดความกล้าในการกระทำสิ่งที่ท้าทาย ดังผลการวิจัยข้างต้น

2) ปัจจัยหลักจากบริบททางสังคม พบว่า ด้านบรรทัดฐานทางสังคม ทั้งกลุ่มที่ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า จากสภาพสังคม และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ผู้หญิงที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปัจจุบันได้รับการยอมรับมากกว่าในอดีต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เชมณัฐ สินสายอ (2548) ซึ่งพบว่า การควบคุมทางสังคม เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในผู้หญิงนั้นถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา สภาพสังคมในปัจจุบันมีการยอมรับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้หญิงมากกว่าเมื่อก่อนตามการเปลี่ยนแปลงไปของสังคม ในส่วนของปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว และการมีเพื่อนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า กลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=0.59$ และ $\bar{X}=0.66$) กลุ่มที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=0.69$ และ $\bar{X}=0.68$) การที่กลุ่มตัวอย่างที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีระดับปัจจัยด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว และการมีเพื่อนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่ากลุ่มที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ดื่มแอลกอฮอล์มีประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้นความคิดเห็นที่ว่าครอบครัวและเพื่อนมีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตน จึงมีผลอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

3) ปัจจัยหลักจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม พบว่า ทั้งกลุ่มดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ด้านความรู้การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ ด้านการคาดหวังผลในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทางที่ดีอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า ความรู้เป็นปัจจัยสำคัญต่อพฤติกรรม

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแบบจำลองความเชื่อด้านสุขภาพ ที่กล่าวว่า การรับรู้ต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของบุคคลในทางลบ ได้แก่ ค่าใช้จ่าย ความไม่สุขสบาย เป็นปัจจัยสำคัญต่อพฤติกรรมการป้องกันโรค สำหรับด้านค่านิยมด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กลุ่มที่ดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=0.62$) กลุ่มไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=0.69$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่มีประสบการณ์ในการดื่มแอลกอฮอล์ จึงให้ความสำคัญต่อการการยอมรับ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามคุณค่าที่บุคคลอื่นในสังคมที่มีต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่ากลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.3 ปัจจัยรายชื่อ

ปัจจัยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิงรายชื่อทั้งหมดของกลุ่มดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลางและมาก มีเพียงรายชื่อในปัจจัยหลักจากสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม คือ ข้อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิงแสดงถึงความอ่อนแอและมีปัญหา ที่พบว่ากลุ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อเข้าสังคม เช่น ดื่มในงานเลี้ยงสังสรรค์ งานวันเกิด และเทศกาลปีใหม่ คิดเป็นร้อยละ 70.92 รองลงมาร้อยละ 57.16 และ 52.46 ตามลำดับ และข้อกฎหมายห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กและเยาวชน อยู่ในระดับน้อยทั้งในกลุ่มดื่มและไม่ดื่ม ($\bar{X}=0.11$ และ $\bar{X}=0.16$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดุษฎี แสงดำ (2552) ซึ่งพบว่า วัยรุ่นมีความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานเกี่ยวกับโทษ พิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่จะมีความรู้ น้อยในเรื่องกฎหมาย

2. พฤติกรรมที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิงในสถาบันอาชีวศึกษา ผลการศึกษา ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเริ่มดื่มเมื่ออายุ 15, 16 และ 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.32, 18.57 และ 17.00 ตามลำดับ เริ่มดื่มอายุเฉลี่ย 15.53 ปี (S.D.=1.87) สาเหตุที่ดื่มครั้งแรก คือ อยากรอง ร้อยละ 65.10 อาจเนื่องจากการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่เป็นเรื่องท้าทาย ตื่นเต้น น่าสนุก ทำให้อยากลองดื่ม (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2546) สอดคล้องกับการศึกษาของ เขมณัฏฐ์ สีนสายอ (2548) ซึ่งพบว่า สาเหตุของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกเนื่องจากความอยากรอง อยากรู้รสชาติ ความถี่ของการดื่ม น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 71.36 ปริมาณการดื่ม 1 และ 2 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 49.55 และ 22.48 ตามลำดับ ปริมาณการดื่มเฉลี่ย 2.37 (S.D.=2.37) สอดคล้องกับรายงานผลการศึกษาเรื่อง การเฝ้าระวังพฤติกรรมบริโภค

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย (สาวตรี อัญญาจักรชัย, โอนาชา หมักทอง, และ ถนอมศรี อินทนนท์, 2551) ซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่จะดื่มเพียง 1-2 หน่วยต่อครั้ง และดื่มเพียง 1-2 ครั้งประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มมากที่สุด คือ เบียร์และน้ำผลไม้ผสมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 56.38 และ 48.99 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รายจังหวัด พ.ศ. 2554 ซึ่งพบว่า เบียร์คือประเภทเครื่องดื่มที่นิยมมากที่สุด (สุรศักดิ์ ไชยสงค์, กัณณพนต์ ภัคทีเศรษฐกุล, และ ทักษพล ธรรมรังสี, 2554) และเทวรัตน์ ชันเดช (2553) พบว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักเรียนหญิงนิยมดื่มมากที่สุด คือ เบียร์ สอดคล้องกับการศึกษาของ เขมณัฏฐ์ สีนสายอ (2548) และ สุปราณี ยอดรักษ์ (2554) ซึ่งพบว่า เครื่องดื่มที่เป็นที่นิยมของนักเรียนหญิง คือ สบายหรือไวน์คูลเลอร์ แหล่งที่ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ ร้านสะดวกซื้อ และร้านขายของชำ คิดเป็นร้อยละ 57.61 และ 53.24 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุปราณี ยอดรักษ์ (2554); ดรุณี คุณวัฒนา และ ศรีวรรณ ยอนนิล (2554); บุญชริก บุญไชยแสน, ศิริพร หงษ์ทะนีย์, ศิรินันท์ ปะนะภูเต, และ นันทนัช ตั้งจาทูโรภณ (2555) ที่พบว่า แหล่งที่ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดคือร้านค้าสะดวกซื้อ ช่วงเวลาที่ดื่ม 18.01-24.00 น. ร้อยละ 84.79 โอกาสในการดื่ม คือ ในงานเลี้ยงสังสรรค์ งานวันเกิด และเทศกาลปีใหม่ คิดเป็นร้อยละ 70.92 รองลงมา ร้อยละ 57.16 และ 52.46 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดรุณี คุณวัฒนา และ ศรีวรรณ ยอนนิล (2554) ซึ่งได้กล่าวว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ยังคงเป็นสัญลักษณ์ของความสุข สนุกสนาน งานรื่นเริง เป็นการฉลองเนื่องในโอกาสสำคัญต่างๆ สถานที่ดื่ม คือ บ้านพักของตนเอง และบ้านพักของญาติ/เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 49.45 และ 40.38 ตามลำดับ อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในบ้านตนเอง/ครอบครัว ถึงร้อยละ 59.06 และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทยไม่นิยมดื่มในร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ส่วนใหญ่ชอบดื่มที่บ้านตนเองหรือเป็นบ้านเพื่อน ทำให้การดื่มดำเนินไปได้ยาวนานตามความพอใจ (คณะกรรมการเครือข่ายวิชาการสารเสพติด, 2550) บุคคลที่ร่วมดื่ม คือ เพื่อน ร้อยละ 84.00 เนื่องจากวัยรุ่นให้ความสำคัญกับเพื่อนในวัยเดียวกัน และมีความต้องการที่จะทำให้ตนเองเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อน และอิทธิพลจากเพื่อนมักมีความสำคัญมากกว่าอิทธิพลจากครอบครัว (พงษ์ศักดิ์ อ้นมอย, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดรุณี คุณวัฒนา และ ศรีวรรณ ยอนนิล (2554) พบว่า ผู้หญิงมักจะดื่มสุราที่บ้านตนเองโดยจะร่วมดื่มกับผู้ที่สนิทสนมคุ้นเคยกันมากกว่าที่จะดื่มในที่สาธารณะหรือเปิดเผย

■ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้วัยรุ่นหญิงคงไว้ซึ่งทักษะการปฏิบัติเครื่องตัดแอลกอฮอล์ เพื่อหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในโอกาสต่างๆ เช่น งานเลี้ยงสังสรรค์ งานวันเกิด เทศกาลปีใหม่
2. ครอบครัวและสถานศึกษาควรตระหนักและส่งเสริมการปรับตัวในวัยรุ่นเพื่อลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและสถานศึกษาควรให้ความรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยปัจจัยและพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก
2. การวิจัยปัจจัยและพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นหญิงในนักเรียนมัธยมศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย
3. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อหารูปแบบมาตรการในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นหญิง โดยความร่วมมือของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สถานศึกษา และครอบครัว

■ เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล. (2542). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษาชายในกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- เขมณัฏฐ์ ลินสายออ. (2548). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเขตหญิง หมู่บ้านแห่งหนึ่งในจังหวัดนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, กรุงเทพฯ.
- คณะกรรมการเครือข่ายวิชาการสารเสพติด. (2550). สถานภาพการบริโภคสุรา พ.ศ. 2550 จากการสำรวจครัวเรือนตัวแทนประเทศ. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- ดรุณี คุณวัฒนา, และ ศรีวรรณ ยอดนิล. (2554). พฤติกรรมการดื่มสุราของสตรีในเขตอำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมาปี 2554. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม, 7(2), 42-57.
- ดุขภูมิจิ แสงคำ. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น อำเภอลำตวน จังหวัดสุรินทร์ (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, สุรินทร์.

ทักษพล ธรรมรังสี. (2556). สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบในประเทศไทย ปี 2556.

กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

ทักษพล ธรรมรังสี, และ สุรศักดิ์ ไชยสงค์. (2549). การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบ. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 15(6), 839-853.

เทวรัตน์ ชันเดช. (2553). การศึกษาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในหมู่บ้านชนบทแห่งหนึ่งจังหวัดกาฬสินธุ์ (รายงานการศึกษาระดับปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

นงนุช ใจชื่น, และ ทักษพล ธรรมรังสี. (2555, มีนาคม 6). ชุดความรู้แอลกอฮอล์กับผู้หญิง. สืบค้นจาก <http://cas.or.th/index.php/matter/viewCategory/Fact%20sheet>

บัณฑิต ศรีไพศาล. (2550). อุปสงค์ อุปทาน และผลกระทบของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย. ใน ศาสตร์และศิลป์ของการดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดื่มสุราในเวชปฏิบัติทั่วไป (น. 10-32). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

บัณฑิต ศรีไพศาล, จุฑาภรณ์ แก้วมุงคุณ, และ กมลลา วัฒนพร. (2553). รายงานสถานการณ์สุราประจำปี พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

บุญทริกา บุญไชยแสน, ศิริพร หงษ์ทะนีย์, ศิริรัตน์ ปะนะญเต, และ นันทนัช ตั้งจตุรโสภณ. (2555). การเข้าถึงแอลกอฮอล์ การรับรู้ และการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบเขตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

ประพัตร์ เนรมิตพิทักษ์กุล, และ ทักษพล ธรรมรังสี. (2553). การกระจายของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย ในมิติของผู้บริโภคและลักษณะการบริโภค. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

พงษ์เดช สารการ. (2552). พฤติกรรมการดื่มและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มแรงงานภาคอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

พงษ์ศักดิ์ อ้นมอย. (2553). การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก การดื่มแบบเมาหัวราน้ำและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

มนตรา พงษ์นิล, และ ประไพพิศ โอบารวัฒน์. (2552). แบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชีวิตประจำวันของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา: กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2546, พฤษภาคม 5). พิษภัยของแอลกอฮอล์ (โครงการสารานุกรมไทย). สืบค้นจาก <http://kanchana.pisek.or.th>

- สาวตรี อัญญาศักรชัย, โอนชา หมึกทอง, และ ถนอมศรี อินทนนท์. (2551). รายงานผลการศึกษาเรื่อง การเฝ้าระวังพฤติกรรม การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สุปราณี ยอดรักข์. (2554). การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง จังหวัดเลย (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สุรศักดิ์ ไชยสงค์, กัณณพนต์ ภัคดีเศรษฐกุล, และ ทักษพล ธรรมรังสี. (2554). รายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รายจังหวัด พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- อัญชลี เหมชะญาติ. (2553). พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของนักศึกษาหญิงระดับอุดมศึกษา จังหวัดจันทบุรี (วิทยานิพนธ์ พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- อุทัยทิพย์ จันทร์เพ็ญ. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบผิดปกติของวัยรุ่นในจังหวัดขอนแก่น (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Flay, B. R., Snyder, F., & Petraitis, J. (2009). *The theory of triadic influence* (2nd ed.). New York: Jossey-Bass.
- Newman, B. M., & Newman, P. R. (1991). *Development through life: A psychosocial approach* (5th ed.). Pacific Grove, CA: Cole Publishing Company.
- Nolen-Hoeksema, S. (2004). Gender differences in risk factors and consequences for alcohol use and problems. *Clin Psychol*, 24(8), 981-1010.
- World Health Organization. (2001, May 6). Global status report: Alcohol and young people. Retrieved from http://whqlibdoc.who.int/hq/2001/who_msd_msb_01.1.pdf